Społeczna Rada Legislacyjna przy Centrum Obywatelskich Inicjatyw Ustawodawczych NSZZ "Solidarność"

Ustawa o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i zakresie działania podległych mu organów.

/Projekt tekstu jednolitego/

art.1. 1. Minister Spraw Wewnętrznych jest naczelnym organem administracji państwowej w dziedzinie ochrony wewnętrznego bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego, a także ochrony przed bezprawnymi zamachami na życie i zdrowie ludzkie oraz dorobek materialny i kulturalny społeczeństwa.

2. Minister Spraw Wewnętrznych, w ramach swoich kompetencji strzeże praworządności oraz współdziała z innymi organami państwowymi w zakresie ochrony praw i wolności obywatelskich.

art.2. 1. Do zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych należą sprawy:

1/ ochrony wewnętrznego bezpieczeństwa państwa, w tym zwalczania terroryzmu, dywersji i sabotażu oraz innych czynów godzących w konstytucyjne zasady ustrojowe Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej jak również koordynowanie działań w zakresie ochrony tajemnicy państwowej i służbowej oraz kontrola ruchu międzynarodowego,

2/ ochrony życia, zdrowia i mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra,

3/ ochrony porządku publicznego, w tym ochrony ładu i spokoju w miejscach publicznych oraz środkach komunikacji publicznej a także bezpieczeństwa w ruchu drogowym,

4/ zwalczania innych przestępstw i wykroczeń, a także inicjowania i organizowania działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz współdziałania w tym zakresie z zainteresowanymi organami państwowymi, instytucjami gospodarczymi i organizacjami społecznymi,

5/ ochrony granic państwowych, w tym organizowanie kontroli ruchu granicznego, zabezpieczanie nienaruszalności znaków i urządzeń granicznych,

6/ społeczno administracyjne określone w innych przepisach,

7/ organizacyjno-mobilizacyjne i obronne resortu spraw wewnętrznych oraz wykonywanie innych zadań z zakresu obronności, wynikających z przepisów o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

2. Do zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych należy ponadto:

1/ zwierzchni nadzór nad ochroną przeciwpożarową oraz współdziałanie w usuwaniu skutków klęsk żywiołowych i innych niebezpiecznych zdarzeń,

2/ nadzór nad kolegiami do spraw wykroczeń oraz udzielanie wytycznych co do polityki orzecznictwa w sprawach o wykroczenia,

3/ nadzór nad Strażą Przemysłową i innymi uzbrojonymi specjalistycznymi formacjami ochronnymi w zakresie określonym w odrębnych przepisach.

3. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa szczegółowy zakres działania Ministra Spraw Wewnętrznych.

4. Rada Ministrów nadaje statut organizacyjny Ministrestwu Spraw Wewnątrznych.

Art.3. Minister Spraw Wewnętrznych określa kierunki działania podległych organów i jednostek organizacyjnych, a także ustala kierunki realizacji zadań społeczno-administracyjnych wykonywanych przez terenowe organy administracji państwowej,w zakresie określonym przez przepisy prawa, i udziela im pomocy.

Art.4. Minister Spraw Wewnętrznych organizuje i doskonali metody i formy działań rozpoznawczych, zapobiegawczych i wykrywczych w celu zwalczania przestępstw i wykroczeń.

Art. 5. 1. Minister Spraw Wewnętrznych wykonuje swoje zadania poprzez Policję, Urząd Ochrony Państwa, Wojska Ochrony Pogranicza i straż pożarną.

2. Zadania i organizację Wojsk Ochrony Pogranicza i straży pożarnej regulują odrębne przepisy.

3. W zakresie służby Policji i Urzędu Ochrony Państwa centralnymi organami Ministra Spraw Wewnętrznych są Komenda Główna Policji i Centralny Urząd Ochrony Państwa.

4. Terenowymi organami Ministra Spraw Wewnętrznych w zakresie określonym w ust.3 są:

1/ wojewódzcy komendanci policji,
2/ wojewódzcy szefowie Urzędów Ochrony Państwa,
3/ rejonowi, miejscy i dzielnicowi komendanci policji oraz komendanci komisariatów i posterunków policji.

5. Komendanci i szefowie o których mowa w ust.3 i 4 wykonują swoje zadania przy pomocy podległych im urzędów, komend, komisariatów i posterunków.

6. Minister Spraw Wewnętrznych określa zakres działania i organizację organów o jakich mowa w ust.3-5, a w odniesieniu do komendantów rejonowych, także terytorialny zasięg działania oraz podległe im jednostki.

Art.6. 1. Funkcjonariusze Policji i Urzędu Ochrony Państwa w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw wykonują czynności: operacyjno-rozpoznawcze, dochodzeniowo-śledcze i administracyjno prawne.

2. Funkcjonariusze Policji czynności wymienione w ust.1 wykonują takżew w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania wykroczeń.

3. Funkcjonariusze Policji i Urzędu Ochrony Państwa wykonują również czynności na polecenie sądów, organów prokuratury, organów administracji państwowej i organów samorządu terytorialnego w zakresie określonym w innych przepisach.

4. Uprawnienia procesowe funkcjonariuszy Policji wynikające z przepisów Kodeksu postępowania karnego przysługują również funkcjonariuszom Urzędu Ochrony Państwa.

Art. 7. 1. Funkcjonariusze Policji i Urzędu Ochrony Państwa wykonując czynności o których mowa w art.6 mają w szczególności prawo:

1/ legitymowania lub w inny sposób ustalania tożsamości osoby,
2/ zatrzymywania osób w trybie i wypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego,
3/ Zatrzymywania osób naruszających porządek prawny lub w sposób oczywisty, bezpośrednio jemu zagrażających,
4/ przeszukiwania osób i pomieszczeń - w trybie i wypadkach określonych w odrębnych przepisach,
5/ dokonywania kontroli osobistej i przeglądania zawartości bagaży a także sprawdzania ładunku w portach i na dworcach oraz w środkach komunikacji lotniczej, drogowej, kolejowej i wodnej w razie istnienia podejrzenia dokonania przestępstwa,
6/ żądania niezbędnej pomocy od kierowników instytucji państwowych i jednostek gospodarczych oraz organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdego obywatela o udzielenie doraźnej pomocy.

2. Do zatrzymania o którym mowa w ust.1 pkt 3 stosuje się odpowiednio przepisy art..... kpk.

3. Zatrzymanie może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki wydają się bezcelowe bądź bezskuteczne.

4. Osoby zatrzymane mogą być fotografowane lub daktyloskopowane tylko wtedy, gdy ich tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

5. Czynności wymienione w ust.1 winny być realizowane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której są podejmowane.

6. Na sposób przeprowadzania czynności o których mowa w ust.1 przysługuje zażalenie do miejscowo właściwej prokuratury.

7.Szczegółowe zasady i tryb działań o których mowa w ust.1 pkt 3 i 5 określa w drodze rozporządzenia Rada Ministrów.

Art.8. 1. W czasie przywracania porządku publicznego oraz w razie lub niepodporządkowania się poleceniom organów Policji i Urzędu Ochrony Państwa bądź ich funkcjonariuszy wydanym na podstawie prawa, funkcjonariusze tych organów mogą używać następujące środki przymusu bezpośredniego:

1/ fizyczne i chemiczne środki służące do obezwładniania bądź konwojowania osób oraz do zatrzymywania pojazdów,
2/ pałki gumowe, a także chemiczne i wodne środki obezwładniające,
3/ psy służbowe,
4/ pociski miotane.

2. W przypadkach określonych w ust.1 mogą być stosowane jedynie środki przymusu bezpośredniego odpowiadające potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji i niezbędne do osiągnięcia podporządkowania się wydanym poleceniom.

3. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa szczegółowe wypadki oraz warunki i sposoby użycia środków przymusu bezpośredniego o których mowa w ust,1

Art. 9. 1. Jeżeli środki przymusu bezpośredniego wymienione w art. 8 ust.1 są niewystarczające, funkcjonariusze Policji i Urzędu Ochrony Państwa mają prawo użycia broni palnej:

1/ w celu ~~zapobieżenia~~ w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie własne lub innej osoby,

2/ w celu zapobieżenia lub odparcia niebezpiecznego zamachu na obiekty państwowe i ważne urządzenia użyteczności publicznej,

3/ przeciwko osobie, która wezwana do natychmiastowego porzucenia broni lub niebezpiecznego narzędzia nie zastosuje się do tego wezwania i jej zachowanie wskazuje na bezpośredni zamiar użycia wobec człowieka broni lub niebezpiecznego narzędzia,

4/ przeciwko osobie, która usiłuje przemocą odebrać broń funkcjonariuszowi Policji, Urzędu Ochrony Państwa, żołnierzowi lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni,

5/ w celu odparcia bezpośredniego zamachu na konwój ochraniający osoby, pieniądze lub przedmioty wartościowe,

6/ w pościgu za osobą wobec której użycie broni było dopuszczalne w sytuacjach określonych w pkt.1-5,

7/ w pościgu za osobą podejrzewaną o popełnienie szczególnie niebezpiecznego przestępstwa,

8/ w celu udaremnienia ucieczki skazanego, tymczasowo aresztowanego bądź zatrzymanego szczególnie niebezpiecznego przestępcy.

2. W działaniach oddziałów i pododdziałów zwartych Policji użycie broni palnej może nastąpić tylko na rozkaz ich dowódcy.

3. Użycie broni palnej powinno następować w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni i nie może zmierzać do pozbawienia jej życia, a także narażać na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia innych osób.

4. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa szczegółowo warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej, a także zasady użycia broni palnej przez jednostki wymienione w ust.2

Art.10. 1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub poważnego zakłócenia porządku publicznego, zwłaszcza poprzez sprowadzenie:

1/ niebezpieczeństwa powszechnego dla życia, zdrowia lub wolności obywateli,

2/ bezpośredniego zagrożenia dla mienia w znacznych rozmiarach,

3/ bezpośredniego zagrożenia obiektów ważnych dla bezpieczeństwa państwa a także ważnych dla gospodarki lub kultury narodowej obiektów i urządzeń,

Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych, w celu ~~przywrócenia~~ zapewnienia bezpieczeństwu państwa lub przywrócenia porządku publicznego, może zarządzić użycie uzbrojonych oddziałów lub pododdziałów zwartych Policji.

2. W wypadkach, o których mowa w ust.1, gdy użycie uzbrojonych oddziałów lub pododdziałów zwartych Policji okaże się niewystarczające, mogą być użyte do pomocy na podstawie decyzji Prezydenta wyda-

nej na wniosek Prezesa Rady Ministrów oddziały zwarte Sił Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

3. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa zasady użycia uzbrojonych oddziałów i pododdziałów wymienionych w ustt 1 i 2.

Art, 11 . 1. Prezydenci miast mogą, w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych tworzyć umundurowane policje miejskie.

2. Rada Ministrów w drodze rozporządzenia określa warunki tworzenia, ogólne zasady organizacji i zakres zadań oraz uprawnień policji miejskich.

3. W granicach wyznaczonych rozporządzeniem Rady Ministrów o którym mowa w ust.2, Minister Spraw Wewnętrznych sprawuje fachowy nadzór nad policjami miejskimi i udziela im pomocy.

4. Minister Spraw Wewnątrznych w drodze rozporządzenia określa szczegółowe zasady współpracy Policji z policjami miejskimi.

Art. 12. 1. Funkcjonariusze Policji i Urzędu Ochrony Państwa mogą korzystać nieodpłatnie, w wypadkach nie cierpiących zwłoki z cudzych pojazdów lub innych przedmiotów, jeżeli jest to niezbędne do wykonania zadania służbowego w celu ratowania życia albo zdrowia ludzkiego oraz zapobieżenia szkodzie w mieniu o wielkiej wartości.

2. Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia określa zasady korzystania z pojazdów lub innych przedmiotów o których mowa w ust.1 oraz tryb dochodzenia roszczeń w wypadkach powstania z tego tytułu szkód w mieniu.

art. 13. 1. Obywatele mogą dochodzić od Ministra Spraw Wewnętrznych i podległych mu organów roszczeń na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach, jeżeli w wyniku zastosowanych środków przymusu bezpośredniego, w tym również broni palnej, doznali uszczerbku na zdrowiu lub ponieśli szkodę w mieniu albo jeżeli utracili osobę najbliższą.

2. Ministraowi Spraw Wewnętrznych i podległym mu organom przysługuje roszczenie o zwrot świadczenia w stosunku do funkcjonariuszy, z których winy zaistniał uszczerbek lub szkoda wymienione w ust.1.

3. Zakres roszczeń, o których mowa w ust.2, w drodze rozporządzenia określa Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 14.1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, w zakresie nieobjętym przepisami Kodeksu postępowania karnego, a podejmowanych w sprawach zbrodni godzących w podstawy ustrojowe, bezpieczeństwo lub obronność państwa lub w życie ludzkie, Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości może zarządzić kontrolę korespondencji jak również stosowanie środków technicznych umożliwiających w sposób tajny ujawnianie śladów i dowodów.

2. Zarządzenie o którym mowa w ust.1 określać musi podmiot wobec którego środki wymienione w ust.1 mają być stosowane oraz przedział czasu przez jaki będą one stosowane.

Art. 3. Rada Ministrów określa zasady użycia i rodzaje środków technicznych o których mowa w ust.1.

Art. 15. 1. Policja i Urząd Ochrony Państwa mogą korzystać z pomocy obywateli nie będących funkcjonariuszami przy wykonywaniu swych zadań z zakresu zwalczania przestępczości.

2. Za udzielenie pomocy o którym mowa w ustępie 1, obywatelom nie będącym funkcjonariuszom może być przyznane wynagrodzenie wypłacane z funduszu operacyjnego, wolne od podatku.

3. Minister Spraw Wewnętrznych w drodze rozporządzenia określa zasady tworzenia funduszu operacyjnego i szczegółowe zasady gospodarowania nim.

4. W razie utraty życia lub poniesienia uszczerbku na zdrowiu przez osoby, o których mowa w ust.1 , lub w razie szkody w mieniu tych osób, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych przez Radę Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 16. 1. Komendanci Policji składają okresowe sprawozdania ze swej działalności a także informacje o stanie porządku i bezpieczeństwa odpowiednim organom samorządowym.

2. Szefowie Urzędów Ochrony Państwa składają na żądanie właściwych organów samorządowych sprawozdania i informacje dotyczące stanu bezpieczeństwa publicznego.

3. Sprawozdania i informacje o których mowa w ust.1 i 2. nie obejmują wiadomości stanowiących tajemnicę państwową lub służbową.

Art.17. 1. Minister Spraw Wewnętrznych i podległe mu organy przy wykonywaniu swych zadań współdziałają z organami administracji państwowej i organami samorządowymi.

2. Policja i Urząd Ochrony Państwa współdziałają w realizacji zadań w zakresie obronności i bezpieczeństwa państwa z organami wojskowymi oraz innymi organami określonymi w odrębnych przepisach.

3. Policja i Urząd Ochrony Państwa mogą współpracować przy realizacji swoich zadań z organami bezpieczeństwa i porządku publicznego innych państw na podstawie umów i porozumień międzynarodowych.

Art.18. 1. Państwowe jednostki organizacyjne udzielają w zakresie swego działania i w granicach prawa, pomocy Policji i Urzędowi Ochrony Państwa w wykonywaniu ich zadań.

2. Na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych uzgodniony z właściwym resortowo Ministrem, państwowe jednostki organizacyjne są obowiązane uwzględniać potrzeby podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych organów w zakresie produkcji, usług i dostaw środków technicznych niezbędnych do wykonywania ich zadań.

Art. 19. Minister Spraw Wewnętrznych w zakresie ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego państwa i porządku publicznego organizuje współpracę organów administracji państwowej, państwowych jednostek organizacyjnych a także współdziałanie podległych mu organów z organami samorządowymi organizacjami i społecznymi.

Art. 20. 1. Funkcjonariusz Policji lub Urzędu Ochrony Państwa winny umyślnego niewykonania polecenia organu o którym mowa w art.6 ust.3 podlega karze.....

2. W przypadkach mniejszej wagi sąd może poprzestać na wymierzeniu kary dyscyplinarnej.

Art. 21. 1. Funkcjonariusz Policji lub Urzędu Ochrony Państwa, który przy wykonywaniu czynności służbowych przekroczył uprawnienia naruszając w ten sposób dobra osobiste obywatela, podlega karze.....

2. Jeśli przekroczenie uprawnień nastąpiło w związku z realizacją czynności operacyjno-rozpoznawczych o jakim mowa w ust.1 a polegało na ujawnieniu informacji zebranych w ramach tych czynności organom bądź instytucjom innym niż sąd lub prokuratura, albo osobom prywatnym, albo informacja uzyskana w drodze operacyjnej została wykorzystana przeciw obywatelowi w drodze innej niż proces karny, funkcjonariusz podlega karze pozbawienia wolności na cuas nie krótszy niż.....

3. W przypadkach mniejszej wagi sąd może poprzestać na wymierzeniu kary dyscyplinarnej.

art.22 Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.